

Premonstráti v Plzni

Seznam Smetanových básní

In: Jindřich Bečvář (author); Martina Bečvářová (author): Premonstráti v Plzni. V. Bibliografie, prameny, rejstřík. (Czech). Praha: Česká technika – nakladatelství ČVUT, 2024. pp. 1445–[1456].

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/405407>

Terms of use:

© Bečvář, Jindřich

© Bečvářová, Martina

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Seznam Smetanových básní

V následujících tabulkách uvádíme přehled Smetanových básní, které vyšly tiskem nebo se zachovaly v jeho pozůstalostech uložených

- v Archivu města Plzně (fond [SJ]),
- v Literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze (fond [JFS]),
- ve Státním okresním archivu v Chebu (fond [PT]),
- v pozůstalostech několika jeho přátel.

Celkem je v tabulkách zachyceno 220 básní.

Písmeno B označuje básně uveřejněné v knížce *Básně Josefa Františka Smetany* [Y-107], která vyšla roku 1905 a je nejrozsáhlejším tištěným výběrem Smetanovy básnické tvorby.

Písmeno P odkazuje na básně vydané v malém výboru Smetanovy poezie nazvaném *Pomněnky* [Y-112], který vyšel roku 1919.

Písmeno T se vztahuje k básním otištěným v novinách, časopisech a studiích (viz *Seznam Smetanových publikací*). Některé básně vycházely opakovaně (např. *Loučení, Laokoon, Na Plzenský Nový svátek, Památce otce mého*).

Písmeno A je použito pro označení archivního fondu [SJ], v němž se v několika nepatrně odlišných verzích dochovaly různé Smetanovy básně, z nichž většina nikdy tiskem nevyšla. V kapitole *Smetanova básnická tvorba* jsou popsány jednotlivé sešitky, zápisníčky, svazčky a listy s jeho básněmi či jejich torza. Pokud se básně dochovaly v jiných archivních fondech, je na to výslovně upozorněno v poznámkách, které následují za tabulkami.

Písmeno C označuje několik málo básní, které se dochovaly ve fondu [PT].

V první tabulce jsou názvy 74 básní uvedeny v pořadí, v němž byly uveřejněny v knížce *Básně Josefa Františka Smetany* [Y-107]. Ve druhé a třetí tabulce jsou v abecedním pořadí zapsány názvy 96 básní, které do výše zmíněného výboru Smetanovy básnické tvorby zařazeny nebyly. Poslední tabulka, v níž je 50 básní, je věnována Smetanově specifické a zajímavé tvorbě – básním s fyzikální tematikou.

Názvy básní jsou zapsány tak, jak byly otištěny v knížce [Y-107]. Názvy ostatních básní, jsou uvedeny podle nejčastěji se vyskytující varianty v jejich rukopisných zápisech. Básně, které se v archivních fondech nedochovaly a známe je pouze z denního tisku, časopisů nebo rozličných studií, jsou zapsány tak, jak byly otištěny. Pokud se jedna a ta samá báseň vyskytuje ve více verzích a její

názvy se výrazněji odlišují, je na tuto skutečnost poukázáno v poznámkách. Na drobné odchylky v názvech básní (délka samohlásek, w/v, g/j, j/i apod.) nebyl brán zřetel. Je-li název básně uveden v hranatých závorkách, pak básně nemá klasický název a pro její zápis do tabulky byl použit text prvního řádku.

Ve Smetanově archivní pozůstalosti se nepodařilo dohledat sedm básní – *Hlahol triumfu w okresu se swěta ...* [Y-1], *Ozvěna citů bratrských ...* [Y-10], *Mrtvola* [Y-69] a [Y-107], *Smetana – Škodovi* [Y-76] a [Y-77], *Úvod Hlasatele* [Y-84], *Plesy ...* [Y-97] a *Báseň vyrytá do kamene* [Y-115]. Známe je pouze z tištěných verzí, které se objevily na počátku Smetanovy kariéry nebo až po jeho smrti. Patrně se ztratily při nejrůznějších manipulacích se Smetanovou pozůstalostí.

1. Básně vyslé tiskem ve výběrech Smetanovy poezie

Název básně	B	P	T	A
Do roku 1850				
[Ozvěna citů bratrských ...] ¹	B		T	
P. professoru Srezněvskému z Charkova, když byl v Plzni 11.–13. června 1840, do denníka	B		T	A
Pomněnky 1852–1854				
Mongolské obrázky	B		T	A
Příteli dru. B ²	B			A
Příteli Z	B			A
Na Plzenský Nový svátek ³	B		T	A
Na den sv. Jana Nepomuckého	B		T	A
Augsburkyně	B		T	A
Památce Jana Jindřicha Marka, zemřelého 3. listopadu 1853 ⁴	B			A
Laokoon	B	P	T	A
Mucha ⁵	B		T	A
Karlu Vinařickému ⁶	B			A
Filipovi Čermákovi	B			A
Na válku ruskou r. 1854–5	B			A
Deutschlands Gewicht in der orientalischen Frage. Allgem. Ztg. 6. Oktober ⁷	B	P	T	A
Dva hroby	B		T	A
Teleologie	B	P	T	A
Geologické početi	B			A
Co jest člověk?	B	P	T	A
Hostina	B	P		A
Věrná družka	B			A
Otčenáš	B		T	A

Název básně	B	P	T	A
Památce otce mého	B		T	A
Mamon	B	P		A
Vánoční	B			A
Pomněnky 1855				
Nový rok 1855	B		T	A
Slavíci a vrabci	B		T	A
Předlidská krása ⁸	B		T	A
Památní peníz ⁹	B			A
Svatý Vojtěch	B			A
Otáčení země	B	P	T	A
Kapka vody	B			A
Komár	B	P		A
Pokání	B			A
Soud	B	P		A
Válka ruská 1854–1856	B			A
Svoboda církve	B	P		A
Svatý Petr	B	P		A
Orel a sup	B			A
Oprava	B	P		A
Tma	B		T	A
Minotaurus	B			A
Zvěřinec	B		T	A
Pes	B			A
Osel	B	P		A
Sen vězně	B			A
Na Sylvestra r. 1855 ¹⁰	B	P		A
Pomněnky 1856				
Nový rok 1856	B	P	T	A
Housenka	B		T	A
Udání	B	P		A
Patron církve	B	P	T	A
La bande noire	B		T	A
Nová hvězda	B	P	T	A
Pařížské konference	B			A
Pařížský mír	B	P		A
Strašidlo	B			A
U hrobu J. K. Tyla zesnulého v Plzni 11. července 1856 ¹¹	B	P	T	A
Pohřeb	B	P		A
Vrabec	B	P		A
Polka	B			A
Zásluha ¹²	B		T	A
Česká beseda	B		T	A
Chřestýš	B			A

Název básně	B	P	T	A
Pomněnky 1857				
Vzor dokonalosti	B			A
Loučení	B		T	A
Hvězdář	B		T	A
Památce bratra Alfreda ¹³	B			A
Památce preláta Karla Reittenbergra ¹⁴	B		T	A
Hazardní hra	B		T	A
Pomněnky 1859–1860				
Památce Václava Klimenta Klicpery zemřelého 17. září 1859 ¹⁵	B		T	A
Shledání	B		T	A
K stoleté památce Fridricha Schillera	B			A
Poslední básně 1860–1861				
Nejmilejšímu příteli Hugonovi Karlíkovi, při odchodu jeho z Plzně na faru do Úherce ¹⁶	B			
Mrtvola ¹⁷	B	P	T	

Poznámka č. 1:

Báseň se nepodařilo dohledat ve Smetanově archivní pozůstalosti. Máme k dispozici pouze její tištěnou verzi (viz [Y-10]).

Poznámka č. 2:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Příteli von B.*

Poznámka č. 3:

Báseň je otiskována též pod názvy *Plzenský Nový svátek*, *Nový svátek*, *Na Plzeňský Nový svátek* nebo *Na plzenský Nový svátek*.

Poznámka č. 4:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Brzy půjdu k Markovi*.

Poznámka č. 5:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvy *Muška* a *Moucha*.

Poznámka č. 6:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Karlovi Vinařickému*.

Poznámka č. 7:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Jednou čtyři hafani*.

Poznámka č. 8:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Nelidská krása*.

Poznámka č. 9:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Pamětní peníz*.

Poznámka č. 10:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Na Silvestra r. 1855*.

Poznámka č. 11:

Báseň byla tištěna pod mírně odlišnými názvy, je zachována jak ve fondu [SJ], tak ve fondu [JFS], a to v různých rukopisných verzích.

Poznámka č. 12:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Největší zásluha*.

Poznámka č. 13:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Památce Alfréda*.

Poznámka č. 14:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvy *Památce preláta Karla Reitenbergera* a *Karlovi R.*

Poznámka č. 15:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Památce Václava Klementa Klicpery zesnulého 17. září 1859*.

Poznámka č. 16:

Báseň je v Karlíkově pozůstalosti ve fondu [HK] uloženém v Archivu města Plzně.

Poznámka č. 17:

Báseň vyšla tiskem též pod názvem *Hrůza, mrtvola se zdvihá* (viz [Y-69]). Nezachovala se ve Smetanově pozůstalosti, neboť ji prý napsal křídou na dřevěnou tabulku v posledních dnech svého života.

2. Básně vyslé mimo výběr poezie nebo dochované v rukopisech

Název básně	T	A	C
Aequamemento		A	
[Báseň vyrytá do kamene] ¹	T		
Bliženci		A	
Božence		A	
Cizí děva		A	
České komparace ²	T	A	
Dásný dub ³	T	A	
Den holden Lenz			C
Duch přírody		A	
Duše látky		A	
Františku Vackovi ⁴		A	
Für der Georginen-Fest zu Skalitz ab der Aupa am 16. Septemb. 1839		A	
Hádanka		A	
Hádka	T	A	
[Hlahol triumfu w okresu se swěta ...] ⁵	T		

Název básně	T	A	C
Hodiny		A	
Hrdlička		A	
Hroznatovo vidění		A	
11. březen 1855		A	
Josef Jungmann zemřel dne 14. listop. 1847 ⁶	T	A	
Katince		A	
Kdo sem já		A	
Klenotník víly		A	
Koncept uvítací básně pro přivítání Amálie kněžny Fürstenbergové, velkovévodkyně Bádenské, při příležitosti její návštěvy dne 8. 7. 1834 v Mariánských Lázních ⁷			C
Kouleko se koulelo		A	
K 1. dubnu 1856 ⁸		A	
K slavnosti Abraháma P. V. Z.		A	
Ku 40 ^{tileté} oslavě P. T. Hraběte Chotka Neyvyššího purkrabí 30. prosince 1842 (Prolog w diwadle Plzeňském)		A	
Ku Slawnosti Giřinek we Skalici nad Úpau dne 16. zářj 1839 ⁹	T	A	
Ku slawnosti padesátého roku narození Důstojného a Welebného Pána, Pana Jos. Vlčka dne 11. března 1844		A	
Laokoon I.		A	
Laokoon II.	T	A	
Lesinka	T	A	
Lékař		A	
Loučení I.			C
Loučení III.		A	
Luna ¹⁰		A	
Mariánské lázně (15. srpna 1855)		A	C
Márinka		A	
Má vlast		A	
Moje vlast		A	
Moje žití		A	
Motýl		A	
Muška		A	
Na českou školu		A	
Naděje		A	

Název básně	T	A	C
Najáda plachá		A	
Najáda vzdělaná		A	
Na náhrobek Boženin		A	
Na památku Wogtěcha Sedláčka. Žalozpěv	T	A	
Námluvy		A	
Národní hymna improvisovaná ke dne 12. března 1849 ¹¹	T	A	
Návštěva		A	
Nejdražší otče!		A	
Nejmilejšímu bratru H. K. k 1. dubnu 1855 ¹²		A	
Nočena		A	
Obležení Plzně r. 1434	T	A	
Odkud nenávisť k nám		A	
Památce Františka Hurdálka		A	
Památce Fr. Petřiny zemřelého 27. června 1855		A	
Památce milé přítelkyně M. E. zesnulé 11. ledna 1857		A	
Památce přítele F. Š. ¹³		A	
P. Jos. Pelikánovi ¹⁴		A	
Pjseň ku přigitj G. C. W. Arciwéwody		A	
Pjseň ku slawnosti Abrahama, již swětil wel. pán farář w Deyšině, 5 ^{ho} čerwence 1842		A	
Plesy Plzně při prvním noclehu v Čechách Jeho Excellenci Karla hraběte Chotka z Chotkova a Vojnána nejvyššího pukrabího Českého z cizích krajín se vracejícího. Dne 9. listopadu 1839 ¹⁵	T		
Proslow k diwadlu českému u přjtomnosti G. K. M. Arcibiskupa Šrenka z Močingů v Plzni 1839		A	
Proslow k diwadlu českému w Plzni dne 22. dubna 1840 ke cti Geho Magestátnosti Cjsarské		A	
Proslow k diwadlu českému w Plzni k nowému roku 1848		A	
Proslow o nowém roce 1850		A	
Přírodě		A	
Přírodě 1		A	
Přírodě 2		A	
Rozdíl mezi německou a českou školou		A	
Rozhodná doba	T	A	

Název básně	T	A	C
Sen		A	
Slepý harfeník	T	A	
Smetana – Škodovi ¹⁶	T		
St-ovi		A	
Světlo		A	
Sylvestr 1854		A	
Torza čtyř básní ¹⁷		A	
Úvod Hlasatele ¹⁸	T		
Vězeň	T	A	
V outerý masopustní		A	
Vzkříšení dne 21. dubna 1857	T	A	
Vzkříšení Páně		A	
Vystěhovalec ¹⁹	T	A	
Zum Abrahamsfeste meines Freundes Franz Hadrálek in Skalitz am 6. Marz 1840		A	
Žel		A	
Žebráček ²⁰	T	A	
[Znowa zdobí wonné kwítí] ²¹		A	
[O zvonu] ²²		A	

Poznámka č. 1:

Báseň je bez názvu, v tabulce je uveden opis prvního řádku textu.

Poznámka č. 2:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Matka vlast*.

Poznámka č. 3:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Děsný dub*.

Poznámka č. 4:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvy *Fr. Wackovi* a *K Wackovi Kamenickému*.

Poznámka č. 5:

Báseň se nepodařilo dohledat ve Smetanově archivní pozůstalosti. Máme k dispozici pouze její tištěnou verzi (viz [Y-1]). Báseň je bez názvu, v tabulce je uveden opis prvního řádku textu.

Poznámka č. 6:

Báseň vyšla tiskem pod názvem *Žalozpěv věrné Plzně nad hrobem Josefa Jungmanna* (viz [Y-45]).

Poznámka č. 7:

Smetanovo autorství není jasné, autorem básně mohl být Josef Vojtěch Sedláček.

Poznámka č. 8:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *S uctivostí velebnosti*.

Poznámka č. 9:

Báseň vyšla časopisecky bez uvedení názvu (viz [Y-18]), resp. jako samostatný tisk (viz [Y-18]).

Poznámka č. 10:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Lůna*.

Poznámka č. 11:

Báseň je známější pod názvem *Finis Austriae*.

Poznámka č. 12:

Báseň je také uložena ve fondu [HK] v Archivu města Plzně pod názvem *K svátku 1855*; jejím autorem však není Josef František Smetana, nýbrž Hugo Jan Karlík.

Poznámka č. 13:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvy *Památce přítele F. S., Památce přítele Fr. Šmídla* († v Karlovarech), *K památce Františka Šmídla v mladosti zemřelého 1854* a *Sosna*.

Poznámka č. 14:

Báseň je uložena též ve fondu [JP] v Literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze.

Poznámka č. 15:

Báseň se nepodařilo dohledat ve Smetanově archivní pozůstalosti. Máme k dispozici pouze její tištěnou verzi (viz [Y-97]).

Poznámka č. 16:

Báseň se nepodařilo dohledat ve Smetanově archivní pozůstalosti. Máme k dispozici pouze její tištěnou verzi (viz [Y-76], resp. [Y-77]).

Poznámka č. 17:

Jedná se o básně oslavující císaře Ferdinanda, vítězství nad Sasy, řecké hrdiny, přítelkyni Miládku.

Poznámka č. 18:

Báseň se nepodařilo dohledat ve Smetanově archivní pozůstalosti. Máme k dispozici pouze její tištěnou verzi (viz [Y-84]).

Poznámka č. 19:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Vystěhovanec*.

Poznámka č. 20:

Báseň je ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ] také pod názvem *Boženka*.

Poznámka č. 21:

Báseň je bez názvu, v tabulce je uveden opis prvního řádku textu.

Poznámka č. 22:

Báseň je bez názvu, v tabulce je uveden opis prvního řádku textu.

3. Fyzikální básně dochované v rukopisech

Fyzikální básně (didaktické, vzdělávací i satirické), které se dochovaly ve Smetanově pozůstalosti ve fondu [SJ], nebyly [až na jednu výjimku (*Sloučení*)] do roku 2022 patrně pro svoji odbornou tematiku vydány tiskem. Jako malá ochutnávka Smetanova humoru byly roku 2022 vydány čtyři Smetanovy fyzikálních básní (viz [BB5] – *Lenivost*, *Tíže*, *Tlakoměr* a *Voltova zkouška*).

Název básně	T	A
Čtení z fyziky		
A. Všeobecné vlastnosti těles		
1. Prostranitost		A
2. Neproniknutelnost		A
3. Lenivost	T	A
4. Roztažitelnost a stlačitelnost		A
5. Dělitelnost		A
6. Průdušnost		A
7. Tíže	T	A
B. Sloh těles		A
C. Sloučení ¹	T	A
D. Hýbání		A
Hýbání (Pokračování)		A
Pohyb (pokračování)		
Skládání a rozkládání sil		A
Fysika – pokračování		
1. Stroje jednoduché páka		A
2. Kolo na hřídeli		A
Pohyb. Pokračování		
Kolo na hřídeli		A
Fysika – pokračování		
3. Kladka		A
Klín		A
Šroub		A
Fysika – pokračování		
Odpor pohybu		A
Elektrická lahev		A
Elektrický proud		A
Hádanky pro žáky fyziky ²		A
Kývadlo		A
Magnet		A
Tlakoměr	T	A
Váhy		A
Vidmo prismatické		A
Voltova zkouška	T	A

Poznámka č. 1:

Báseň byla uveřejněna v časopisu *Radbuza. List pro poučení a zábavu* (viz [Y-67]).

Poznámka č. 2:

Jedná se o 23 hádanek neboli samostatných různě dlouhých básní.

